

Eierskapsmelding Trysil kommune

DEL I – Generelle prinsipper

Innhold

1.	Innledning.....	4
°.	Endringer	4
°.	1 Endringer i kommuneloven hva gjelder eierskap.....	4
°.	° Minstekrav i kommuneloven.....	4
3.	Viktige prinsipper og bærekraft	5
4.	Trysil kommune - prinsipper for eierskap	5
4.1	Trysil kommune som eier	5
4.°	Forventninger til selskaper der Trysil kommune har et eierskap.....	6
4.3	Styrerepresentasjon på vegne av Trysil kommune	6
4.4	Årshjul.....	7
5.	Roller, ansvar, oppfølging.....	8
5.1	Kommunestyrets rolle	8
5.°	Formannskapet.....	9
5.3	Eierutvalget	9
5.4	Forhandlingsutvalget – valgkomite	9
5.5	Eiersekretariat	9
5.6	Kontrollutvalget.....	9
5.7	Styrets rolle og ansvar	10
5.8	Ordførers rolle og ansvar	11
5.9	Kommunedirektørens rolle og ansvar	11
6.	Kategorisering av eierskap	11
6.1	Finansielt eierskap.....	1°
6.°	Samfunnsmessig eierskap	1°
7.	Eierstrategi	13
7.1	Forventninger til selskapene	14
7.°	Avkastningsmål.....	14
7.3	Effektivitetsmål.....	14
7.4	Utbytte	14
8.	Selskapsformer	15
8.1	Aksjeselskaper – AS og ASA	16
8.1.1	Hjemmel ved aksjeselskaper	16

Eierskapsmelding

Vedtatt av Trysil kommunestyre 19.9.2023.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning

2 Endringer

2.1 Endringer i kommuneloven hva gjelder eierskap

2.2 Minstekrav i kommuneloven

3 Viktige prinsipper og bærekraft

4 Trysil kommune - prinsipper for eierskap

4.1 Trysil kommune som eier

4.2 Forventninger til selskaper der Trysil kommune har et eierskap

4.3 Styrerepresentasjon på vegne av Trysil kommune

4.4 Årshjul

5 Roller, ansvar, oppfølging

5.1 Kommunestyrets rolle

5.2 Formannskapets rolle

5.3 Eierutvalgets rolle

5.4 Forhandlingsutvalget - valgkomité

5.5 Eiersekretariat

5.6 Kontrollutvalget

5.7 Styrets rolle og ansvar

5.8 Ordførerens rolle og ansvar

5.9 Kommunedirektørens rolle og ansvar

6 Kategorisering av eierskap

6.1 Finansielt eierskap

6.2 Samfunnsmessig eierskap

7 Eierstrategi

7.1 Forventninger til selskapene

7.2 Avkastningsmål

7.3 Effektivitetsmål

7.4 Utbytte

8 Selskapsformer

8.1 Aksjeselskaper – AS og ASA

8.1.1 Hjemmel ved aksjeselskaper

8.1.2 Etablering og anvendelsesområder for aksjeselskaper

8.1.3 Ansvar og myndighet

8.2 Kommunale foretak (KF)

8.2.1 Hjemmel ved kommunale foretak

8.2.2 Etablering og anvendelsesområder for kommunale foretak

8.2.3 Ansvar og myndighet

8.3 Interkommunale selskaper (IKS)

8.3.1 Hjemmel ved interkommunale selskaper

8.3.2 Etablering og anvendelsesområder for interkommunale selskaper

8.3.3 Ansvar og myndighet

8.4 Stiftelser

8.4.1 Hjemmel ved stiftelser

8.4.2 Etablering og anvendelsesområder for stiftelser

8.4.3 Ansvar og myndighet

9 Ulike andre fora og samarbeid med eksterne aktører

9.1 Hjemmel

9.2 Etablering og anvendelsesområder

10 Oversikt over selskaper der Trysil kommune har eierandeler

11 Kategorisering av eierskap etter motiver for selskapsorganisering

12 Finansielt eierskap

12.1 Trysil kommune Holding AS

12.2 Innlandet Energi Holding AS

12.3 Trysil Kommuneskoger KF

12.4 Trysilfjell Utmarkslag SA

12.5 Kommunekraft AS

13 Samfunnsøkonomisk eierskap

13.1 Trysil Fjernvarme AS

13.2 Trysil Industrihus AS

13.3 Destinasjon Trysil SA

13.4 Østby vannverk SA

13.5 Biblioteksentralen SA

13.6 Anno museum AS

13.7 OBOS BBL

14 Politisk eierskap

14.1 Tepas AS

15 Politisk/effektivisering av tjenesteproduksjonen

15.1 Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS

15.2 Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

15.3 Revisjon Øst IKS

15.4 Abakus AS

15.5 Konsek Øst IKS

16 Referanser

1 Innledning

Denne eierskapsmelding er en videreføring fra eierskapsmeldingen vedtatt i 2014 med oppdatering i 2017. Det er gjort en betydelig omarbeiding på bakgrunn av de nye anbefalingene fra KS og det er tatt hensyn til den nye kommuneloven fra 2018. Vi har støttet oss på de nye anbefalingene fra publikasjonen «KS anbefalinger og eierskap, selskapsledelse og kontroll» og har innarbeidet disse i denne eierskapsmeldingen for Trysil kommune.

Hensikten med en eierskapsmelding er å tydeliggjøre hvordan Trysil kommune vil utøve en overordnet eierskapspolitikk samt å gi en oversikt over kommunen sine eierposisjoner. Dette skaper både forutsigbarhet og transparens for både selskapene der kommunen har eierskap, kommunen selv samt offentligheten.

Det er gjennomført et styreseminar i oktober 2021 for styrerepresentanter som er oppnevnt av Trysil kommune og relevante innspill som kom her er innarbeidet i eierskapsmeldingen. Innspill fra eiermøter i samme periode er også innarbeidet. Det er gitt tilbakemelding fra selskapene at det ønskes tydelige styringssignaler fra eier samt jevnlig møter med eier.

I prosessen med utarbeiding av denne eierskapsmeldingen er det gjennomført to arbeidsøkter med formannskapet for gjennomarbeiding av materialet før saken legges fram til politisk behandling. Det ble også opprettet et ad-hoc utvalg som skulle arbeide med del to i meldingen. Utvalget har jobbet med kategorisering av selskap, forventninger til selskapene, eierstrategi og bærekraft.

Eierskapsmeldingen består av to deler; Del I Generelle prinsipper og Del II Bedriftsdel – oversikt over eierskapsposisjoner til Trysil kommune.

2 Endringer

2.1 Endringer i kommuneloven hva gjelder eierskap

Det er gjennomført vesentlige endringer i kommuneloven siden sist eierskapsmelding i forhold til eierstyring, eierskapskontroll samt styrking av kommunenes eierstyring overfor kommunalt eide selskaper. Selskapsstyring utøves av styret og daglig leder, mens eierstyring er den styringen kommunen har over selskapet i egenskap av eier. I saker som gjelder lovpålagte oppgaver, kan rettssubjekter utenfor kommunen få delegert myndighet, så langt lovgivningen åpner for dette.

I regelverket om kontrollutvalgets kontroll med selskaper o.l. er det gjort en viktig endring i regelverket om innsyn og undersøkelser. Reglene om rett til innsyn og undersøkelser er videreført, men det er kommet et tillegg i § 23-6 femte ledd om at retten også gjelder overfor virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen, dette kan for eksempel være selskaper som kommunen eier sammen med private, helt privateide selskaper, stiftelser mv. Kontrollutvalgets rett til innsyn og undersøkelser omfatter bare det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

2.2 Minstekrav i kommuneloven

Et viktig grep er at det nå gjelder et lovfestet krav om eierskapsmelding i lovens § 26-1. Bestemmelsen angir minimumskrav til innhold i meldingen og krever at meldingen skal utarbeides minst én gang i valgperioden og vedtas av kommunestyret selv.

Fra kommuneloven § 26-1. Eierskapsmelding

- Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.
- Eierskapsmeldingen skal inneholde
 - a. kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
 - b. en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
 - c. kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b

3 Viktige prinsipper og bærekraft

Trysil kommune er opptatt av at bedriftene der Trysil kommune har et eierskap, drives ansvarlig. Dette innebærer å identifisere og håndtere risikoen foretaket påfører menneske, samfunn og miljø.

Hensyn til bærekraft og ansvarlig drift er en del av Trysil kommune sine forventninger til bedriftene og vil påvirke hvordan Trysil kommune følger opp bedriftene og sine eierposisjoner. Trysil kommune forventer at alle foretak legger til grunn de føringer Trysil kommune legger, slik som; *etiske retningslinjer, overordnet arbeidsgiverpolitikk, innkjøpsstrategi, antikorrupsjonsarbeid, åpenhet og innsyn.*

I Trysil kommunes samfunnsdel av kommuneplanen er det i kommende planperiode lagt inn et særlig fokus på følgende bærekraftsmål fra FN: *god helse, god utdanning, anstendig arbeid og økonomisk vekst, bærekraftig byer og samfunn, livet på land* samt *samarbeid for å nå målene*. Spesielt målene *anstendig arbeid og økonomisk vekst* samt *samarbeid for å nå målene* er viktige å ha med seg inn i eierskapsmeldingen da bedriftene utgjør en viktig ressurs i arbeidet for at Trysil kommune skal nå de overordnede bærekraftsmålene.

4 Trysil kommune - prinsipper for eierskap

Ved å tydeliggjøre prinsippene for eierskap ønsker Trysil kommune å være ansvarlig og forutsigbar i sin eierstyring. Gjennom å gjøre disse prinsippene lett tilgjengelige både for allmennheten, for det enkelte selskapet og administrasjonen i kommunen ønsker Trysil kommune å opptre transparent.

Det er tatt utgangspunkt i prinsippene for eierskap fra tidligere eierskapsmelding med noen endringer for å inkludere KS sine nye anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020.

Prinsippene er inndelt etter følgende kategorier:

1. Trysil kommune som eier
2. Forventninger til selskaper der Trysil kommune har et eierskap
3. Styrerepresentasjon på vegne av Trysil kommune

4.1 Trysil kommune som eier

1. Trysil kommune skal være en ansvarlig og forutsigbar eier.
2. Det skal være åpenhet knyttet til Trysil kommunes eierskap og selskapenes virksomhet, basert på prinsippet om mer offentlighet.
3. I løpet av hver valgperiode skal det legges fram en oppdatert eierskapsmelding.
4. Trysil kommune skal sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Eierskapsmeldinga skal gjennomgås og selskapene presenteres gjennom årshjulet.
5. For å sikre god kommunikasjon mellom selskapene og Trysil kommune skal det gjennomføres møter/eiermøter med selskapene i henhold til oppsatt årshjul.
6. Ved kommunalt foretak skal forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket avklares (kommuneloven § 9-16).

4.2 Forventninger til selskaper der Trysil kommune har et eierskap

1. Trysil kommune forutsetter at selskapene drives samfunnsøkonomisk forsvarlig. Dette innebærer å identifisere og håndtere risikoen foretaket påfører menneske, samfunn og miljø. Hensyn til bærekraft og ansvarlig virksomhet er en del av Trysil kommune sine forventninger til bedriftene og vil påvirke hvordan Trysil kommune følger opp bedrifter og eierposisjoner.
2. Trysil kommune forventer at alle selskaper der Trysil kommune har eierskap, legger til grunn de kommunale føringene knyttet til; etiske retningslinjer, overordnet arbeidsgiverpolitikk, et sunt arbeidsmarked, innkjøpsstrategi, antikorrupsjonsarbeid, åpenhet og innsyn.
3. Trysil kommune vil sikre at selskapsform, vedtekter og selskapsavtaler er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensyn til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket. Bedriftene skal skille på virksomhet skjermet for konkurranse og virksomhet i konkurranse med private. Dersom forutsetningene for drift endres vesentlig skal styreleder umiddelbart varsle eier ved ordfører.
4. Selskapets styringsdokumenter og avtaler skal revideres jevnlig. Dette er vedtekter, styreinstruks, strategidokumenter. Bestemmelser og innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter bør

være en del av vedtektene.

5. Bruk av valgkomité ved styreutnevnelser skal vedtektsfestes og det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid.
6. Godtgjørelse til styrene bør ligge på et moderat nivå. Det anbefales at selskapet vurderer behov for styreforsikring.
7. Trysil kommune forventer at selskapet etablerer rutiner for vurdering og håndtering av habilitet.
8. Trysil forventer at selskapet vurderer medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon.

4.3 Styrerepresentasjon på vegne av Trysil kommune

1. I selskap der Trysil kommune har eierskap skal det tilstrebes å sikre kompetente og handlekraftige styrer ut ifra selskapets formål. Styret skal jevnlig gjennomføre styreevaluering samt vurdere behovet for styreopplæring som et ledd i å ivareta dette.
2. Kjønnrepresentasjon på minimum 40 % i styrene skal ivaretas.
3. Alle som påtar seg styreverv for Trysil kommune, skal registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.
4. Alle som er interessert i å påta seg styreverv for Trysil kommune, oppfordres til å registrere seg i en lokal styredatabase som administreres av næringsavdelingen.
5. I løpet av valgperioden skal Trysil kommune gjennomføre styreseminar for styrerepresentanter oppnevnte på vegne av Trysil kommune.
6. For å unngå habilitetsproblematikk bør ikke medlemmer av kommunestyret, kommunedirektør eller administrative ledere velges inn i selskapsstyrer. For selskap der formålet med eierskapet er politisk motivert, kan det vurderes om medlemmer av kommunestyret eller ansatte i kommunens administrasjon kan være aktuelle styrekandidater.
7. Styremedlemmer i morselskapet bør som hovedregel ikke sitte i styret til et datterselskap.

4.4 Årshjul

Årshjulet skal være et forutsigbart grunnlag for en god dialog mellom Trysil kommune som eier og selskapene der Trysil kommune har eierposisjoner. I eiermøtene mellom formannskapet og selskapene bør selskapene være representert med styreleder og daglig leder.

I løpet av de to første årene av valgperioden skal det gjennomføres møter med følgende selskap:

- Eidsiva Energi AS
- Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS
- Midt- Hedmark brann- og redningstjeneste IKS
- Abakus AS
- Revisjon Øst IKS.

Årshjulet bør revideres dersom selskapets virksomhet tilsier et annet tidspunkt på året.

Tidspunkt	Formannskap	Kommunestyre	Generalforsamling/ årsmøte	Kommunens representant i generalforsamling/ årsmøte
Januar	Trysil Industrihus AS			
Mars	Trysilfjell Utmarkslag SA			
April	Destinasjon Trysil SA		Trysilfjell Utmarkslag SA	Ordfører - generalforsamlingsf ullmakten kan delegeres til daglig leder i Trysil Kommuneskoger KF.
April			Trysil kommune Holding AS	Kommunestyret
Mai			Trysil Fjernvarme AS	Ordfører - generalforsamlingsf ullmakten kan delegeres til daglig leder i Trysil Kommuneskoger KF.
Mai			Tepas AS	Ordfører
Mai			Eidsiva Energi	Ordfører
Juni		Trysil Kommuneskoger KF (gjennomgang av regnskap)	Trysil Kommuneskoger KF	Kommunestyret
Juni		Trysil kommune Holding AS	Trysil Industrihus	Ordfører

Tidspunkt	Formannskap	Kommunestyre	Generalforsamling/ årsmøte	Kommunens representant i generalforsamling/ årsmøte
Juni			Destinasjon Trysil SA	Ordfører
Juni			Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselska p IKS	Ordfører, varaordfører og en folkevalgt representant
Juni			Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS	Ordfører, varaordfører og en folkevalgt representant
Juni			Revisjon Øst IKS	Ordfører
September	Trysil Fjernvarme AS			
Desember		Trysil Kommuneskoger KF (gjennomgang av budsjett)		

5 Roller, ansvar, oppfølging

5.1 Kommunestyrets rolle

Det er kommunestyret som fastsetter kommunens eierskapspolitikk og prinsippene for eierstyring gjennom eierskapsmeldingen. Kommunestyret er ansvarlig for all kommunal virksomhet også den tjenesteproduksjon som skjer i selskap og foretak.

Kommunestyret vedtar følgende:

- kommunens eierskapsmelding.
- å opprette selskaper og foretak.
- kommunens eierstrategier for selskaper. Eierstrategiene har som formål å danne grunnlaget for en god styringsdialog, ved å gi langsiktige mål med en klar retning på hvilken forventning eierne har til selskapet
- eventuell reorganisering, avvikling og oppløsning av selskapet, eller ved salg eller overføring av kommunens eierandeler i selskapet til andre.
- selskapsavtaler og aksjonæravtaler for hhv. interkommunale selskap (IKS) og aksjeselskap (AS).
- velger medlemmer til representantskapet i interkommunale selskap.
- plan for kontrollutvalgets gjennomføring av selskapskontroll minst en gang i hver valgperiode.

5.2 Formannskapets rolle

Formannskapet innstiller til kommunestyret i saker som omhandler kommunens eierskap.

5.3 Eierutvalgets rolle

Kommunestyret i Trysil har valgt at formannskapet skal være eierutvalg for kommunestyret og skal:

- bidra i arbeidet med å utvikle styringsdokument, som f.eks. eierskapsmelding og eierstrategier.
- være kommunens eierorgan som iverksetter og følger opp kommunens vedtatte eierskapsmelding for selskapene.
- forberede og gjennomføre eier-/dialogmøter med selskapene.
- be om å få utredet saker til politisk behandling.

5.4 Forhandlingsutvalget - valgkomité

Rekruttering, sammensetning og utskiftning av styret er et av de viktigste virkemidlene for eierstyring. I Trysil kommune er det forhandlingsutvalget som er valgkomité for styresammensetningen i samtlige selskaper der Trysil kommune skal oppnevne representanter.

Kommunestyrets representanter skal involveres i arbeidet med å fremme forslag på aktuelle kandidater. Det bør oppnevnes numeriske vararepresentanter for å sikre kontinuitet og kompetanse i styrene.

Det formelle valget av styremedlemmer skjer i selskapenes eierorganer (generalforsamling og representantskap). I kommunale foretak er det kommunestyret selv som er eierorgan, og som velger styremedlemmer.

5.5 Eiersekretariat

Det er hensiktsmessig med en egen enhet som kan håndtere en forberedende oppgave for kommunestyret i form av et eierskapssekretariat eller liknende. I Trysil kommune fungerer næringsavdelingen som eierskapssekretariat og håndterer oppgaver, slik som rullering av eierskapsmelding.

5.6 Kontrollutvalget

Selskapskontroll er en av kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver. Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra:

- a. interkommunale selskaper etter IKS-loven
 - b. interkommunale politiske råd
 - c. kommunale oppgavefellesskap
 - a. aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.
- Kontrollutvalget skal sikres gode nok rammebetingelse til å utøve sin funksjon på en god nok måte.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene. Kontrollutvalget skal initiere evaluering av eierstyringen i kommunen. Utvalget skal minst én gang i kommunestyreperioden utarbeide plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret. Eierskapskontrollene skal vurdere om eierstyringen har vært tilstrekkelig og om den har gitt de resultatene og målene som eier har fastsatt for eierskapet.

5.7 Styrets rolle og ansvar

Det er ikke eier, men styret som har ansvaret for styring av det enkelte selskap. Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet, og skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse. Styret utarbeider og legger fram beslutningsgrunnlag til selskapets eierorgan i det enkelte selskap.

Styret har ansvar for rekruttering og eventuell utskifting av daglig leder, og å fastsette lønns- og arbeidsbetingelser for denne. Dersom ikke annet er bestemt, fungerer daglig leder som styrets sekretær.

Styreverv i selskaper er personlig, med det juridiske ansvaret som følger styrevervet. Det enkelte styremedlem skal ivareta selskapets interesser og representerer ikke politiske partier, kommunen eller andre interesser. Styret bør derfor tegne egen styreforsikring. Videre oppgaver for styret:

- Føre kontroll og formulere selskapsstrategien, fatte vedtak og legitimere virksomheten
- Vedta styreinstruks for selskapet og instruks for daglig leder

- Ansvar for økonomien til selskapet samt vurdering av grunnlag for videre drift
- Sørge for at det årlig gjennomføres en oppfølgingssamtale med daglig leder
- Utarbeide en årlig plan for styrearbeid med egenevaluering av styrets arbeid og sammensetning samt vurdere behov for opplæring i styrearbeid
- Ta initiativ til eiermøte for å bidra til god kommunikasjon mellom eier og selskap

5.8 Ordførerens rolle og ansvar

Ordføreren møter som kommunens representant i selskapenes eierorganer med de føringer eierutvalget gir (generalforsamlingsfullmakten er delegert ordføreren i Trysil kommune).

For interkommunale selskaper skal kommunens eventuelle øvrige representanter i representantskapet oppnevnes blant kommunestyrets faste medlemmer. Ordfører kan delegere representasjonsretten til varaordfører, kommunedirektør eller annen representant for kommunen.

Ordfører har møte- og talerett i selskapenes organer med mindre det er formelle begrensninger for dette. Ordfører deltar også i den mer uformelle eierdialogen med selskapet.

5.9 Kommunedirektørens rolle og ansvar

Kommunedirektøren har ansvar for kommunens egen driftsorganisasjon. Virksomhet i selskaper utenfor kommunen er ikke underlagt kommunedirektørens kontroll og styring. Kommunedirektøren har kun en rådgivende rolle overfor kommunestyret, eierutvalg, selskapenes eierorganer samt ordfører og andre folkevalgte når det gjelder selskaper og foretak. Kommunedirektøren skal blant annet:

- stille til rådighet et eiersekretariat som støttefunksjon for de folkevalgte og ivareta kommunens direkte tjenstedialog med selskapene.
- administrativ iverksettelse og oppfølging av kommunens vedtatte eierskapsmelding.
- utarbeide beslutningsgrunnlag om eiersaker som skal behandles av folkevalgte organer; eierstrategi, selskapsetablering/selskapsavvikling og eventuelle aktive grep overfor det enkelte selskap.
- Ved kommunalt foretak skal forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket avklares. Dette er i hovedsak fastslått i kommuneloven § 9-16.
- ha ansvar for Trysil kommunes styredatabase.

6 Kategorisering av eierskap

Inndeling av eierskap i kategorier kan ses på som en bevisstgjøring av formålet med eierskapet og kan gi eierskapet en ramme for å utarbeide en eierstrategi. Det bør i tillegg settes opp en plan for utarbeidelse av eierstrategier for hver enkelt bedrift.

Kommentarer til forarbeid til ny kommunelov Kommuneutvalget (NOU 2016:4 – 27.2.4):

"Utvalget understreker at det kan være aktuelt for kommunene å ta mer inn i eierskapsmeldingen enn det som følger av minstekravet. For eksempel vil det være en fordel om eierskapsmeldingen på et generelt nivå også gjør en vurdering av om den enkelte virksomheten fyller sin hensikt etter det formålet kommunen har med å være engasjert i denne."

"Til slutt foreslås det at eierskapsmeldingen skal si noe om formålet med de enkelte selskaper og lignende. Det sentrale her er å få frem hva som er kommunens formål med å ha selskapet. Dette trenger ikke å være identisk med selskapets formål."

Det er behov for å tydeliggjøre formål med kommunalt eierskap og kategoriseringen av eierskap kan underlette dette. Trysil kommune velger å kategorisere eierskapet etter to kategorier: finansielt eierskap eller samfunnsmessig eierskap. Formålet med eierskapet kan være både samfunnsmessig og finansielt.

Overordna mål for alt eierskap i Trysil kommune er:

«Selskapene skal oppfylle sine primære formål med en sunn og bærekraftig økonomi som forutsetning for å oppfylle sitt formål».

6.1 Finansielt eierskap

I kategorien finansielt eierskap hører alle bedrifter som primært opererer i konkurranse med andre. Formålet er ofte finansielt, men kan også være motivert av andre tilleggsformål.

Mål for finansielt eierskap

- Selskap som i hovedsak har finansielt formål, skal levere høyest mulig avkastning relatert bransjenormer, over tid.
- Andre tilleggsformål skal tydeliggjøres i eierstrategien.

Et selskap vil i utgangspunkt ikke kunne skape verdier og være konkurransedyktig uten at det blir styrt med mål om høyest mulig avkastning over tid. Dette forutsetter at selskapet er bærekraftig og balanserer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold på en måte som bidrar til langsiktig verdiskapning.

6.2 Samfunnsmessig eierskap

Dersom et selskap betraktes som et gjennomføringsorgan for lovpålagte eller samfunnsmessige oppgaver, og kommunen som eier ikke sikter mot en markedsmessig egenkapitalavkastning, defineres eierskapet som

samfunnsmessig. Det vil imidlertid også her bli stilt krav fra eier og være forventninger om en bedriftsøkonomisk sunn drift med god utnyttelse av selskapets ressurser.

Mål for samfunnsmessig eierskap

- Selskap som i hovedsak har samfunnsmål eller andre politiske formål, skal ha mest mulig effektiv måloppnåelse. Samfunnsmål skal tydeliggjøres i eierstrategien.
- Dersom selskapet også har virksomhet i konkurranse med andre, forventer kommunen normalt høyest mulig avkastning, relatert bransjenormer, over tid fra denne delen av selskapets virksomhet.

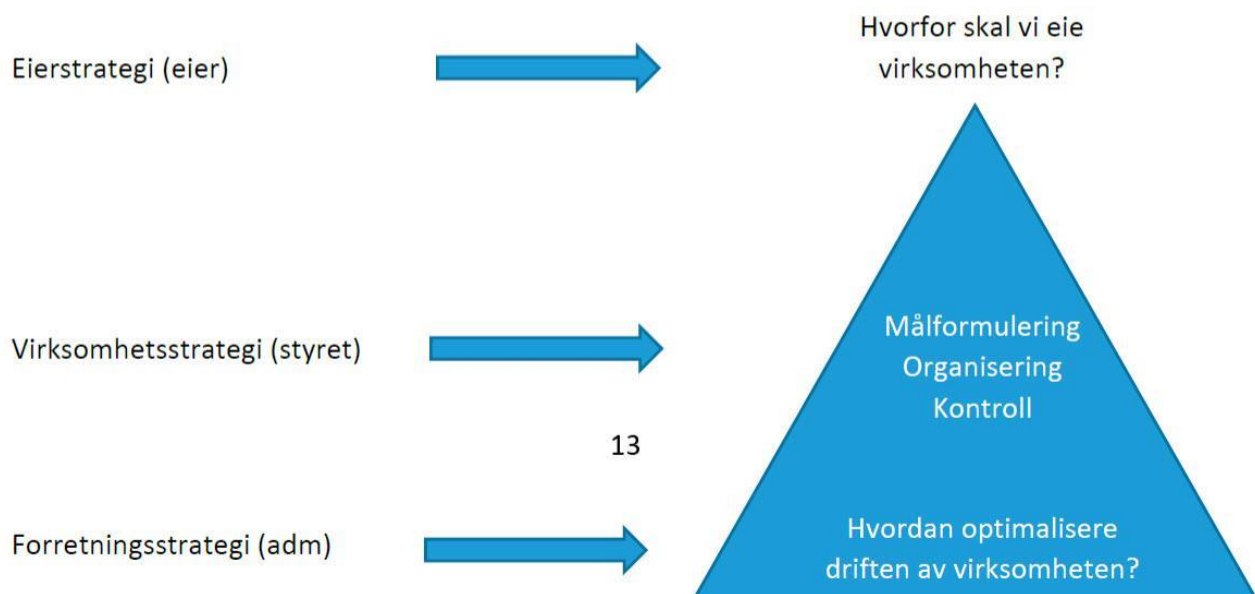
7 Eierstrategi

Et gjentakende spørsmål er hvor involvert eieren bør være i utforming av selskapets strategi og hvordan eieren skal kommunisere disse. Eierstrategien er den ytre rammen som gir styringssignaler som selskapet skal forholde seg til. Disse får konsekvenser for selskapenes disponeringer. Her bør ståsted avklares samt forventninger til selskapet kommuniseres. Dette har betydning for prioriteringer og tiltak, måloppnåelse, krav til kvalitet og kostnadseffektivitet. En eierstrategi kan bestå av:

- Forventninger og mål for egenkapital
- Lønnsomhetskrav
- Oppfølgings- og investeringsbehov, herunder økonomisk risiko
- Resultatkrav, herunder utbytte/avkastning og risikoprofil
- Rolleavklaringer, ansvar og myndighet for de styrende organer
- Retningslinjer for styresammensetning
- Retningslinjer for samhandlingen mellom selskapet og eier
- Rutiner ved valg av selskapsrevisor
- Gi uttrykk for forventninger til samfunnsansvar, miljø, etikk, antikorrupsjon – bærekraft

Eierstrategiene vil utgjøre de prioriteringer, krav og tiltak kommunen har overfor de ulike selskaper for å sikre at selskapet ivaretar de målsetninger som eierne har satt. Eierstrategier kan regulere forhold som kommunikasjon med selskapet, informasjonsbehov, forventet avkastning og utbytte, strategisk retning og kjernevirksomhet, mål, tvisteløsning mellom eiere mv. Det bør legges frem en plan for utarbeidelse av eierstrategier. Eierstrategiene har som formål å danne grunnlaget for en god styringsdialog. Det er kommunestyret som fastsetter individuelle/selskapsvise eierstrategier. Eierstrategiene bør revideres i hver valgperiode.

Selskapets styre/administrasjon legger opp virksomhets- og forretningsstrategien innenfor den ytre rammen som er trukket opp av eier, eierstrategien. Virksomhets- og forretningsstrategien skal verifisere eierstrategien. I tillegg blir styringssignaler fra eier gjennom eiermøter og god eierdialog fanget opp.

7.1 Forventninger til selskapene

Trysil kommune er opptatt av at de enkelte bedriftene skal være ansvarlige. Dette innebærer å identifisere og håndtere risikoen foretaket påfører menneske, samfunn og miljø.

Hensyn til bærekraft og ansvarlig virksomhet er en del av Trysil kommunes forventninger til bedriftene og vil påvirke hvordan Trysil kommune følger opp bedrifter og sine eierposisjoner. Trysil kommune forventer at alle foretak legger til grunn kommunens føringer knyttet til etiske retningslinjer, overordnet arbeidsgiverpolitikk, innkjøpsstrategi, antikorrupsjonsarbeid, åpenhet og innsyn.

7.2 Avkastningsmål

Med avkastningsmål menes den avkastningen eier kan forvente å få på sine investeringer over tid sett i forhold til investeringens risiko. For de selskapene som i stor grad har forretningsmessige mål, er avkastning et sentralt element for eier. Det er et viktig mål at selskapene oppnår høy avkastning på investert kapital for å sikre en positiv verdiutvikling.

7.3 Effektivitetsmål

For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål som for eksempel effektivitetsmål. Ulike selskapsformer velges for å realisere ulike typer formål. I noen tilfeller vil for eksempel ivaretagelsevav særskilte samfunnsoppgaver være en bedre målsetting enn rene resultatkrav.

7.4 Utbytte

Som eier gir Trysil kommune uttrykk for forventninger til selskapets utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva Trysil kommune som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd i forhold til størrelsen på selskapets egenkapital, i tråd med de eierstrategier som blir vedtatt.

Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål til enhver tid, strategi og risikoprofil.

8 Selskapsformer

Denne del 2 i eierskapsmeldingen inneholder en oversikt over Trysil kommunes eierposisjoner.

Kommuneloven stiller krav til at eierskapsmeldingen skal inneholde en oversikt over selskaper og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i samt kommunens formål med disse i (se 2.2 i eierskapsmeldingen).

Det betyr at det for selskapene som er listet i oversikten i avsnitt 10, er behov for å definere formål med eierskapet slik det er beskrevet i avsnitt seks. I tillegg å utarbeide en plan for prioritering av selskaper det skal utarbeides eierstrategier for (som nevnt i kapittel 7).

Selskapsformer

Hvilket formål og hvilken «forretningsside» et kommunalt eid selskap har, er med og avgjør hvilken organisasjonsform/selskapsform som er mest hensiktsmessig for selskapet. I kommunal sektor er de vanligste selskapsformer:

- AS – aksjeselskap, styres av aksjeloven
- IKS – interkommunale selskaper, styres av lov om interkommunale selskap (IKS er et selvstendig rettssubjekt og skal opptre i eget navn utad.)
- KF – kommunalt foretak (KF er ikke et selvstendig rettssubjekt, men en del av kommunen, kommuneloven § 9)
- Interkommunalt politisk råd (kommuneloven § 18)
- Kommunalt oppgavefellesskap (kommuneloven §19)
- Vertskommune (kommuneloven § 20)

Figuren nedenfor viser eksempler på selskapsorganisering og illustrerer graden av politisk/administrativ forvaltning og styring med referanser til aktuell lov.

Muligheten for direkte politisk styring og kontroll av selskapene avtar jo lenger mot høyre man beveger seg i figuren, i det man beveger seg ut av basisorganisasjonen. Likeledes avtar administrasjonens mulighet for styring og administrativ kontroll samt folkevalgtes mulighet for politisk oppfølging etter hvert som man beveger seg mot høyre i figuren.

Høyere Politisk og administrativ forvaltning og styring Lavere Lavere Konkurransesituasjon Høyere				Fristilling
Kommuneloven		Interkommunale selskap	Aksjeloven	Stiftelsesloven
Etat (§5-1) Institusjon (§5-2) (Kap 5) Grunnstruktur: - Kommunestyret - Formannskap/Utvalg - Kommunedirektør «Eiere»: - Innbyggere - Næringsliv Eiers (kommunens) ansvar - Ubegrenset - Ordfører juridisk person Integrert del av kommunen	Kommunale Foretak (KF) (Kap 9) samt råd, samarbeid og vertskommune (kap 17, 18, 19 og 20) Grunnstruktur: - Representantskap - Styre - Daglig leder Eiere: - Begrenset antall Eiers ansvar: - Ubegrenset	Interkommunalt selskap (IKS) Grunnstruktur: - Representantskap - Styre - Daglig leder Eiere: - Begrenset antall Eiers ansvar: - Ubegrenset Styrerepresentanter: - Ubegrenset økonomisk og strafferettslig ansvar (Solidarisk økonomisk ansvar) jfr aksje-, - IKS- og Stiftelsesloven Selvstendig rettssubjekt	Aksjeloven (AS/ASA) Grunnstruktur: - Generalforsamling - Styre - Daglig leder Eiere: - Ubegrenset antall Eiers ansvar: - Begrenset til innskutt kapital og garantier	Stiftelse Grunnstruktur: - Styre - Daglig leder Ingen eiere - Selveiende

Kilde: Resch-Knudsen, 2005 (bearbeidet versjon – Olsen, 2006) og igjen bearbeidet etter ny kommunelov.

8.1 Aksjeselskaper – AS og ASA

8.1.1 Hjemmel ved aksjeselskaper

Aksjeselskaper er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44 (AS) og allmennaksjeloven av 13. juni 1997 nr. 45 (ASA).

8.1.2 Etablering og anvendelsesområder for aksjeselskaper

Av formene AS og ASA er AS-formen beregnet på selskaper med en begrenset krets eiere, og er følgelig den formen som i hovedsak er aktuell for kommuner å benytte. Det kan stilles krav i vedtektene til aksjeeiers egenskaper, for eksempel at selskapet bare kan ha kommunale eiere.

Et aksjeselskap skal ha en aksjekapital på minst 30 000 kr, fordelt på en eller flere aksjer som rettighetene som aksjonær knytter seg til. Dette utgjør verdien i selskapet. Selskapet plikter til enhver tid å ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet. Det grunnleggende element ved aksjeselskapsformen er at eiernes økonomiske ansvar er begrenset til den aksjekapitalen de har skutt inn. Et aksjeselskap kan gå i konkurs og kan søke seg fritatt for revisjonsplikt. Revisjon av aksjeselskaper, der selskapet ikke er blitt fritatt for revisjonsplikt, begrenser seg til regnskapsmessig revisjon. Det innebærer at forvaltningsrevisjon i svært liten grad blir gjennomført i aksjeselskaper.

Loven stiller krav til selskapets egenkapital. Aksjeselskapet skal til enhver tid ha en egenkapital (summen av eiendeler minus gjeld) og en likviditet (betalingsevne) som er forsvarlig ut fra risikoen og omfanget av virksomheten i selskapet. Dersom det må antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig, har styret i aksjeselskapet handleplikt.

Videre inneholder loven regler om at aksjer kan skifte eier ved overdragelse, for eksempel ved salg av aksjene. Salg av aksjer krever som hovedregel samtykke fra selskapet. Samtykke fra selskapet kan bare nektes når det foreligger saklig grunn. Når en aksje skifter eier, vil de øvrige aksjeeierne normalt ha forkjøpsrett.

I forbindelse med stiftelsen av aksjeselskapet oppstiller aksjeloven § 2-2 minstekrav til innhold i selskapets vedtekter. Imidlertid kan selskapet også regulere andre forhold enn de som følger av loven i vedtektene. Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning, noe som kan være praktisk for kommunalt eide selskaper.

8.1.3 Ansvar og myndighet

Aksjeloven inneholder bestemmelser om hvordan aksjeselskapet skal organiseres. Øverste myndighet i selskapet er generalforsamlingen, og alle aksjeeierne har møterett. Normalt gir hver aksje én stemme under generalforsamlingen. Selskapet skal ha et styre med ett eller flere medlemmer, og det kan også ha en eller flere daglige ledere.

Generalforsamlingen er selskapets øverste organ og eiernes innflytelse utøves her. Selskapet skal ha et styre med minst ett medlem, og styret velges av generalforsamlingen. I selskap med mer enn 30 ansatte, har de ansatte rett til representasjon i styret. I kommunalt eide aksjeselskaper er det ikke et direkte lovfestet krav om likestilling i styret, men generalforsamlingen bør tilstrebe at begge kjønn skal være likt representert i styret.

Selskapet kan ha en daglig leder som står for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet, og skal i denne forbindelse følge retningslinjer og pålegg styret har gitt. Som hovedregel er det styret som ansetter, avskjediger og sier opp daglig leder og er dennes overordnede.

8.2 Kommunale foretak (KF)

8.2.1 Hjemmel ved kommunale foretak

Kommunalt foretak (KF) er betegnelse for en selskapsform som brukes for virksomheter som er del av en norsk kommune. I motsetning til kommunalt eide aksjeselskap, utgjør et KF ikke et selvstendig rettssubjekt. Kommunale foretak (KF) er regulert i lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. juni 2018 nr. 83, se spesielt kapittel 9 som har regler om kommunalt foretak.

8.2.2 Etablering og anvendelsesområder for kommunale foretak

Både kommuner og fylkeskommuner kan danne kommunalt foretak. Et viktig kjennetegn for kommunale foretak er at kommunen (eller fylkeskommunen) eier selskapet fullt ut (100 %) og at dette medfører et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser.

Foretaket opprettes av kommunestyret som også vedtar foretakets vedtekter og formål samt antall styremedlemmer. Regnskap og budsjett samt økonomiforvaltning vil være et samspill med kommunens øvrige virksomheter. Sletting og oppløsning av kommunale foretak skal også besluttes av kommunestyret.

8.2.3 Ansvar og myndighet

Et kommunalt foretaks øverste organ er styret. Hvert styremedlem velges av kommunestyret eller fylkestinget. Selskapet skal ha et styre på minst tre medlemmer, jmfør § 9-5. Styret i et kommunalt foretak har i hovedsak den samme oppgave som et styre i interkommunale selskaper og aksjeselskaper; å forestå den daglige forvaltning av selskapet.

Selskapet skal ha daglig leder, jmfør §9-4. Daglig leder er den øverste lederen for selskapets administrasjon og er ansvarlig overfor styret for at administrasjonen fungerer på en måte som er tjenlig for selskapets virksomhet. Som hovedregel er det styret som ansetter og avsetter daglig leder og er dennes overordnede.

8.3 Interkommunale selskaper (IKS)

8.3.1 Hjemmel ved interkommunale selskaper

Interkommunale selskap er regulert av lov om interkommunale selskap av 29. januar 1999 nr. 6. Men også kommunelovens kapittel 17, 18, 19 og 20 har regler om interkommunalt samarbeid, som også kan omfatte interkommunalt selskap.

8.3.2 Etablering og anvendelsesområder for interkommunale selskaper

Både kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskaper kan være deltaker i et interkommunalt selskap. Et viktig kjennetegn for interkommunale selskaper er at deltakerne til sammen har et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, men slik at den enkelte deltakers ansvar er begrenset til en prosentdel av selskapets totale forpliktelser.

Selskapet opprettes ved at det inngås en selskapsavtale mellom deltakerne, der blant annet selskapets deltakere, formål, deltakernes innskuddsplikt, antall styremedlemmer, eierandel og antall medlemmer i representantskapet skal være avtalt.

Lov om interkommunale selskap regulerer for øvrig krav til budsjett, regnskap og økonomiforvaltning, som er ment å være tilpasset særlig at selskapets deltakere består av kommuner. Videre reguleres eierskifte, oppløsning og avvikling.

8.3.3 Ansvar og myndighet

Et interkommunalt selskaps øverste organ er representantskapet. Hver deltaker har rett til å være representert her, og medlemmer utpekes av kommunestyret eller fylkestinget. I representantskapet for selskapet vil hver deltaker ha en stemme med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen. Dersom ikke annet bestemmes i selskapsavtalen, fattes vedtak med alminnelig flertall i representantskapet. Selskapet skal ha et styre på minst tre medlemmer. Representantskapet velger styret. Ved oppnevning av styret i interkommunale selskaper gjelder det et krav om et minimumsantall av hvert kjønn, tilnærmet 40 % (lov om interkommunale selskap § 10 første

avsnitt jf. aksjeloven § 20-6). Styret i et interkommunalt selskap har i hovedsak den samme oppgave som et styre i et aksjeselskap; å forestå den daglige forvaltning av selskapet.

Selskapet skal ha daglig leder, med mindre det fastsettes i selskapsavtalen at dette ikke er nødvendig. Daglig leder er den øverste lederen for selskapets administrasjon og er ansvarlig overfor styret for at administrasjonen fungerer på en måte som er tjenlig for selskapets virksomhet. Som hovedregel er det styret som ansetter og avsetter daglig leder og er dennes overordnede.

8.4 Stiftelser

8.4.1 Hjemmel ved stiftelser

Stiftelser er regulert av Lov om stiftelser (stiftelsesloven) av 15. juni 2001 nr. 59.

8.4.2 Etablering og anvendelsesområder for stiftelser

En stiftelse er en selveiende juridisk enhet, som etableres ved at en eller flere stiftere stiller en formuesmasse til disposisjon for et bestemt formål. Kommunen kan være en slik stifter. Stifterne har ikke eierskap til innskudd eller annet, og bare stiftelsens styre har innflytelse på virksomheten framover. Stifterne kan sikre seg en viss faktisk innflytelse ved å sørge for at vedtektene har bestemmelser om hvordan styret utpekes.

8.4.3 Ansvar og myndighet

Stiftelser er selveiet og selvstyrende. Verken oppretteren (stifteren) eller andre kan derfor med hjemmel i eiendomsrett utøve styring over stiftelsens virksomhet.

Stiftelsers øverste organ er styret. I tillegg kan stiftelsen ha en daglig leder som står for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet, og skal i denne forbindelse følge retningslinjer og pålegg styret har gitt.

9 Ulike andre fora og samarbeid med eksterne aktører

9.1 Hjemmel

Ikke alltid hjemmel i lov.

9.2 Etablering og anvendelsesområder

Trysil kommune inngår ulike former for samarbeid med eksterne aktører, så som lag og foreninger, der dette måtte være hensiktsmessig. Med tiden har formalkravene til lag og foreninger, som alle andre organisasjonsformer, resultert i at også lag og foreninger må registreres i enhetsregisteret og inneha et unikt organisasjonsnummer for identifikasjon. Styret og ledelsen i lag, foreninger og andre organisasjonsformer kan variere ut i fra den enkeltes organisering og formålet for innretningen.

10 Oversikt over selskaper der Trysil kommune har eierandeler

Selskap	Hjemmeside	Lenke til Brønnøysundregistrene	Eierandel	Eierskap
Innlandet Energi Holding AS (Elvia avd. Trysil)	https://www.innlandet-energi.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=922320918	1,20 %	Finansielt
Trysil kommune Holding AS		https://data.brreg.no/enhetsregisteret/oppslag/enheter/990630291	100 %	Finansielt
Trysil Industrihus AS	https://www.trysilindustrihus.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=817815952	100 %	Samfunnsøkonomisk
Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS	https://mhbr.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=988353299	12,5 %	Politisk
Tepas Industrier AS	https://industrier.tepas.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=965878823	37,46 %	Politisk
Abakus AS	https://www.abakus.as/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=983335543	9,055 %	Politisk/effektivisering
Anno museum AS	https://annomuseum.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=994933272	2,0 %	Samfunnsøkonomisk

Selskap	Hjemmeside	Lenke til Brønnøysundregistrene	Eierandel	Eierskap
Østby vannverk SA		https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=970210245	2,63 %	Samfunnsøkonomisk
Biblioteksentralen SA	https://www.bibsent.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=910568183	-	Samfunnsøkonomisk
OBOS BBL	https://www.obos.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=937052766	0,5 %	Samfunnsøkonomisk
Destinasjon Trysil SA	https://www.trysil.com/A/Destinasjon-Trysil/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=990722102	0,505 %	Samfunnsøkonomisk
Kommunekraft AS	https://kommunekraft.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=866818452	0,313 %	Finansielt
Revisjon Øst IKS	https://www.revisjon-ost.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=974644576	4,0 %	Politisk/effektivisering
Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS	https://soir.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=989018043	25 %	Politisk/effektivisering
Konsek Øst IKS	https://www.konsek-ost.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=989541471	8,33 %	Politisk/effektivisering

Selskap	Hjemmeside	Lenke til Brønnøysundregistrene	Eierandel	Eierskap
Trysil Kommuneskoger KF	https://www.trysilkommuneskoger.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=984048793	100 %	Finansielt
Trysilfjell Utmarkslag SA	https://www.utmarkslaget.no/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=950529474	23 %	Finansielt
Trysil Fjernvarme AS	https://www.eidsiva.bioenergi.no/om-oss/vare-lokasjoner/trysil/	https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=983989543	35 %	Samfunnsøkonomisk

På Trysil kommunes hjemmeside ligger en oversikt over Trysil kommunes eierposisjoner.

11 Kategorisering av eierskap etter motiver for selskapsorganisering

Inndeling i kategorier kan sees på som en bevisstgjøring av formålet med eierskapet.

Hovedinndelingen vil være mellom finansielt eierskap og politisk eierskap. Innenfor disse kategoriene, og i grenselandet mellom disse, kan en ha flere andre inndelinger. Selskap med finansielt formål kan ha virksomhet på områder av stor politisk betydning, men da ivaretas behovet for politisk styring gjennom myndighetsutøvelse, og ikke gjennom eierskapet. Blandingsformål kan dekke selskap med flere formål. Ulempen er at denne kategorien kan bli brukt i for stor grad, uten at kommunens ledelse tar stilling til hovedformålet med eierskapet. På den annen side kan det være vanskelig å vite hvilken kategori et selskap skal inngå i dersom man har for mange kategorier.

Trysil kommune kategoriserer eierskapet på følgende måte:

1. Finansielt motiverte
2. Politisk motiverte
3. Effektivisering av tjenesteproduksjon
4. Samfunnsøkonomisk motiverte

Finansielt eierskap

Dersom hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomisk avkastning, defineres eierskapet som finansielt motivert. Finansielt formål betyr ikke at eier har en kortsiktig horisont på sitt eierskap, men at bedriftsøkonomisk lønnsomhet ligger til grunn for selskapets arbeid. Et aksjeselskap vil normalt være mest aktuelt når kommunen har et rent finansielt motiv for sitt eierskap. Avkastningsmålene for hvert enkelt selskap bør fastsettes ut fra selskapsspesifikke forhold.

Politisk eierskap

Dersom formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale kjerneoppgaver under politisk ansvar, defineres eierskapet som politisk. Ved politisk eierskap vil selskapet være et gjennomføringsorgan for politiske målsettinger; eierskapet vil ha karakter av en strategisk investering for kommunen.

Effektivisering av tjenesteproduksjon

Motivet for selskapsdannelsen er mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon eller bedre kvalitet på tjenestene. hovedmålsettingen med eierskapet vil være tjenesteproduksjon, og ikke høyest mulig avkastning.

Samfunnsøkonomisk motivert

Dette er eierskap som er motivert og begrunnet i at kommunen gjennom selskapet vil oppnå mer samfunnsøkonomisk gunstige resultater og få gjennomført oppgavene på en bedre måte. Selskapet kan løse oppgaver som ikke nødvendigvis er bedriftsøkonomisk lønnsomme for eier. Offentlig engasjement og styring i

oppgaveløsningen vil stå sentralt i begrunnelsen for denne kategorien av selskap. Selskap i denne kategori bør i sine vedtekter ha definert formål som omfatter gjennomføring av politisk prioriterte samfunnsutviklingsoppgaver.

12 Finansielt eierskap

12.1 Trysil kommune Holding AS

[Se Trysil kommune Holding AS sine vedtekter](#)

[Se selskapets forvaltermandat](#)

Formål

Selskapets formål er å forvalte Trysil kommunes overskuddslikviditet og annen virksomhet i forbindelse med dette, herunder deltakelse i andre selskaper. Selskapet kan også forvalte kommunens øvrige aksjeportefølje og andre kommunale selskapers overskuddslikviditet og aksjeporteføljer. Trysil kommunes overskuddslikviditet skal forvaltes i henhold til kommunens økonomireglement.

Organisasjon

Styret består av en styreleder og to styremedlemmer. (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10). Styret velges av generalforsamlingen. Generalforsamlingen utgjøres av kommunestyrets medlemmer.

Vurdering av eierskap

Hovedformålet med eierskapet er å få langsiktig økonomisk avkastning på Trysil kommunes fondsavsetninger. Eierskapet defineres derfor som finansielt. Selskapet er forretningsmessig orientert og bedriftsøkonomiske lønnsomhetskriterier ligger til grunn for selskapets arbeid.

12.2 Innlandet Energi Holding AS

[Se Innlandet Energi Holding AS sine vedtekter](#)

Formål

Selskapets virksomhet er:

- Kraftproduksjon og tilknyttede tjenester i Innlandets hovedvassdrag og i Orklavassdraget
- Nettvirksomhet og detalj salg av kraft i nåværende nettområde og tilgrensede nettområder, herunder regionalnett i Hedmark og Oppland fylker samt virksomhet innen beslektet infrastruktur i Innlandet
- Fortsettelse av eller inntreden i annen virksomhet som har nær og fordelaktig sammenheng med kraftproduksjon i nevnte vassdrag, og/eller nettvirksomhet og annen infrastruktur eller detalj salg i nåværende eller tilgrensede områder
- Produksjon og distribusjon av bioenergi i Innlandet. Deltakelse i virksomhet som har nær og fordelaktig sammenheng med forannevnte virksomheter.

Organisasjon

Styret består av en styreleder, nestleder og tre styremedlemmer. (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10). Trysil kommune er representert i generalforsamlingen ved ordføreren.

Vurdering av eierskap

Trysil kommunes eierskap i selskapet er 1,2 %, og dette gjør at Trysil kommune i stor grad må forholde seg til virksomhetens etablerte mål for avkastning og bærekraft. Trysil kommune har liten påvirkningskraft i forhold til de valgene som virksomheten tar når det gjelder målsetting og avkastning. For å øke mulighetene for innflytelse i styret, må Trysil kommune delta i den politiske prosessen i forkant, slik at man har en reell mulighet til å påvirke de beslutningene som kan bidra til at virksomheten gjør endringer i den retningen som Trysil kommune ønsker. Eierskapet er finansielt motivert, noe som betyr at hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomisk avkastning over tid. Kommunen har fått utbytte i henhold til virksomhetens utbytteplan, og oppnår dermed den planlagte økonomiske avkastningen som virksomheten genererer for eierne.

12.3 Trysil Kommuneskoger KF

[Se Trysil Kommuneskoger KFs vedtekter \(PDF, 113 kB\)](#)

Formål

Trysil Kommuneskoger KF er organisert som et eget kommunalt foretak. Selskapet har som overordna målsetting å skape verdier for eier og lokalsamfunn ved å være en attraktiv leverandør og samarbeidspartner innen skogbruk og utmark. Virksomheten skal ta sikte på å oppnå bedriftsøkonomisk og bærekraftig drift, og skal drives etter sunne etiske og forretningsmessige prinsipper.

Organisasjon

Selskapet er underlagt kommunelovens kapittel 11. Foretaket er en del av kommunen som rettssubjekt, dvs. at foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser og er som sådan underlagt kommunestyret.

Foretaket ledes i dag av et styre og en daglig leder. Styret skal ifølge vedtektene ha 3-5 medlemmer, inntil 4 velges av eier og 1 blant de ansatte. Det er styret og daglig leder som opptre utad på kommunens vegne. (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Trysil kommuneskoger KFs eierskap i andre selskap

Eierandel i aksjeselskap:

- Orkla ASA (18 010 aksjer = 0,002 %) Selskapets virksomhet omfatter: Industri, handel, skogbruk, transport, finansiering, erverv og salg av verdipapirer og andre investering, kjøp og salg og utvikling og drift av fast eiendom, drift av aviser, blader og andre medier, tjenesteytelser og enhver annen virksomhet i sammenheng med det som er listet opp. Virksomheten drives av selskapet selv eller gjennom datterselskaper i inn- og utland.
- SkiStar AB (1 904 aksjer = 0,005 %) Norsk datterselskaps formål er drift og utvikling av turistdestinasjoner.

- Trysil Fjernvarme AS (38 500 aksjer = 35 %) Se egen presentasjon. Selskapets virksomhet er bygging og drift av fjernvarmeanlegg og nett i Trysil kommune samt dertil hørende virksomhet, herunder deltagelse i andre selskaper.

Eierandel i utmarkslag:

- Trysilfjell Utmarkslag SA. Se egen presentasjon.
- Østby Utmarkslag SA (473 andeler = 47,39 %) Har som formål å samle grunneierne og rettighetshaverne for i samarbeid å utnytte utmarksressursene som næring. I sitt arbeid skal ØUL tilgodese så vel grunneierne og rettighetshavernes interesser som de interesser samfunnet for øvrig har i utnyttelse av utmarksressursene, samt søke å bevare ressursene på lang sikt. For å fremme lagets formål kan det slutte seg til distriktslag, fylkeslag eller andre samarbeidsorgan for større områder.
- Flermoen Utmarkslag SA (5 200 andeler = 27,35 %) Har som formål å samle grunneiere og rettighetshavere i området (jfr. § 1) for i samarbeid å utnytte utmarksressursene som næring. Virksomhetsområdet vil være salg av jakt og fiskerettigheter, tilrettelegging for friluftsliv og turisme og utvikling og drift av hytteområder.
- Søre Trysil Utmarkslag SA (156 andeler = 18 %) Har som formål å samle grunneiere og rettighetshavere i området for i samarbeid å utnytte utmarksressursene som næring.

Øvrige:

- Glommen Skog SA (Andelskapital 717 282 NOK = 1,01 %) Har som formål å bidra til mest mulig avkastning på andelseiernes eiendommer ved å tilby best mulig pris og avsetning for andelseiernes tømmer og et godt tilbud på konkurransedyktige tjenester. Investere i en rasjonell og konkurransedyktig skogsindustri. Fremme vilkår som ivaretar og utvikler andelseiernes eiendoms- og forvaltningsrett. La andelseierne ta del i den verdiutvikling som Glommen Skog SAs kapital får.
- Destinasjon Trysil SA (1 andel = 0,57 %) Se nærmere beskrivelse i punkt 2.3.11. Har som formål å være et profesjonelt og slagkraftig foretak for all aktiv næringsvirksomhet i Trysil. Destinasjon Trysil SA skal gjennom målrettet arbeide styrke Trysils konkurransekraft og markedsposisjon ved å øke destinasjonens attraktivitet og innfri gjestenes forventninger. Være rådgivende i reisefaglige spørsmål, samt koordinere og utvikle næringsvirksomhet slik at verdiene til gjestene, virksomhetene og kommunen økes.

Vurdering av eierskap

Trysil Kommuneskoger skal bidra til å skape verdier for eier og lokalsamfunnet. Virksomheten skal drives etter sunne etiske forretningsmessige prinsipper og oppnå et bedriftsøkonomisk optimalt resultat. Virksomheten kan primært kategoriseres som et finansielt eierskap, hvor formålet er skogforvaltning.

Gjennom en tydelig målsetning i forhold til bærekraft, kan virksomheten velge løsninger som tar hensyn til sårbare områder, slik at man på den måten hindrer naturtap som kan få konsekvenser for naturmangfoldet, både i forhold til at sårbare arter settes under press, og i forhold til CO₂-utslipp med for eksempel bygging av skogsbilveg over myrområder. Naturtap kan også få følger for utøvelse av friluftaktiviteter som for eksempel jakt, fiske og annen høsting i naturen.

Der det er naturlig, skal Trysil Kommuneskoger delta i grunneierfelleskap, og bidra med kompetanse og veiledning i grunneierrelaterte spørsmål. Trysil Kommuneskoger skal være positiv til å sikre allmenheten tilgang

til sine veier og til jakt og fiske. Dermed kan virksomheten også kategoriseres som et samfunnsøkonomisk eierskap som sikrer innbyggerne i Trysil kommune gode muligheter til å benytte nærområdene til rekreasjon.

12.4 Trysilfjell Utmarkslag SA

[Se Trysilfjell Utmarkslag SAs vedtekter \(PDF, 247 kB\)](#)

Formål

Trysil kommunes eierskap i Trysilfjell utmarkslag er et indirekte eierskap gjennom Trysil kommuneskoger KF. Trysilfjell Utmarkslag har som hovedformål å samle grunneierne i området for å utnytte utmarksressursene. Gjennom medlemmenes deltakelse i utmarkslaget fremmes deres økonomiske interesser som grunneiere ved at utmarkslaget utvikler eiendommene, og derigjennom skaper grunnlag for utbetaling av løpende vederlag mv. I sitt arbeid skal utmarkslaget også i noen grad søke å tilgodese de interesser som den øvrige befolkning har i utmarka.

Utmarksressursene skal utnyttes slik at grunneiernes samlede verdier blir størst mulig. Dette skal skje gjennom tilretteleggelse for salg/bortfeste av tomtegrunn, grunn til alpinbakker/skiløyper og til næringsvirksomhet for øvrig. Utmarkslagets eiendomsutvikling skal først og fremst skje sammen med medlemmene, men kan i enkelte tilfeller gjøres sammen med andre.

Organisasjon

Utmarkslaget ledes av et styre på 5 medlemmer med personlige varamedlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10). Tre grunneiere, hvorav Trysil kommune, kan utpeke et medlem med varamedlem. Retten til å utpeke ligger også til skogsjefen, skogstyret eller en fra skogstyret. Dersom grunneier ikke forbeholder denne retten, velges alle styremedlemmene av årsmøtet.

Årsmøtet er lagets øverste myndighet. Antall andeler danner grunnlaget for stemmeretten, som er gradert etter en bestemt skala. Daglig leder i Trysil Kommuneskoger representerer eier i generalforsamling.

Vurdering av eierskap

Eierskapet er en konsekvens av at Trysil Kommuneskoger KF er en av grunneierne i og rundt Trysilfjellet og er et finansielt motivert eierskap.

12.5 Kommunekraft AS

[Se Kommunekraft AS sine vedtekter](#)

Vedtektsfestet formål

Formidle aksjeeiernes disponible kraft, herunder konsesjonskraft, og drive annen virksomhet tilknyttet slik formidling.

Organisasjon

Styret består av en leder, fire styremedlemmer og tre varamedlemmer. (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10). Kommunekraft er eid av 126 kommuner, 7 fylkeskommuner og Landssammenslutninga for vasskraftkommuner (LVK). Aksjonærene har én aksje hver, LVK har 187 aksjer.

Kommunekraft AS sin målsetting er at aksjonærene skal sitte igjen med mest mulig av inntektene fra salget. Kommunekraft har derfor ikke et høyest mulig økonomisk overskudd for egen del. Kommunekraft AS driver «non-profit», det vil si at selskapets tjenester prises slik at prisen kun dekker kostnadene ved rådgivningen overfor kommunene og ved å innhente tilbud fra aktørene i markedet. Selskapets priser til enhver tid, fremgår av selskapets standard provisjonskontrakter.

Kommunekraft AS formidler bistand til aksjonærkommuner med å innhente tilbud på og inngåelse av ulike typer avtaler:

- Fastpriskontrakter
- Spotpris med påslag
- Forvaltningskontrakter
- Kommunekraft AS er ikke selv part i avtalene.

Kommunekraft AS bistår også kommuner som ønsker å:

- inngå avtale med egne innbyggere eller e-verk.
- inngå avtaler med industri eller andre bedrifter.
- inngå avtaler om tilbake salg til konsesjonær.
- reforhandle eller forlenge allerede inngåtte avtaler.
- Annen rådgivning – opplæring og seminarvirksomhet

Kommunekraft bistår også kommunene med rådgivning i forbindelse med spørsmål om hvilke kraftrettigheter kommunene har, inngåelse av uttakskontrakter med konsesjonær og hvordan den enkelte kommune bør disponere kraftrettighetene. Videre bistår kommunekraft med opplæring av seminarvirksomhet for aksjonærkommunene.

Vurdering av eierskap

Kommunekraft AS formidler kraftsalg på vegne av aksjonærkommunene.

Kommunekraft AS ble stiftet 28. april 1993 med formål å formidle kraft på vegne av aksjonærkommunene til best mulige kommersielle betingelser i markedet. Bakgrunnen for opprettelsen av selskapet var at kommunene og fylkeskommunene anså det nødvendig å få etablert et miljø hvor kommunene og fylkeskommunene kan innhente råd og veiledning som ikke selv har egeninteresse i de avtaler som blir inngått. Formålet med eierskapet er å oppnå best mulige kommersielle betingelser i markedet, og dermed til enhver tid størst mulige inntekter som kan benyttes til tjenesteproduksjon for innbyggerne i Trysil kommune.

13 Samfunnsøkonomisk eierskap

13.1 Trysil Fjernvarme AS

[Se Trysil Fjernvarme AS sine vedtekter \(PDF, 20 kB\)](#)

Formål

Selskapets virksomhet er bygging og drift av fjernvarmeanlegg og -nett i Trysil kommune samt tilhørende virksomhet, herunder deltakelse i andre selskaper. Trysil Fjernvarme AS er et datterselskap av Eidsiva Bioenergi, som eier 65 % av selskapet. Fjernvarmenettet og -anlegget i Trysil har vært i drift siden 1980. Da anlegget ble bygget, var formålet å utnytte flis fra skogbrukproduksjon til produksjon av miljøvennlig fjernvarmeenergi, og slik er det fortsatt i dag. Anlegget leverte 48 GWh fjernvarmeenergi i 2020.

Organisasjon

Selskapet skal ledes av et styre på 3- 5 medlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10). Generalforsamlingsfullmakten har vært delegert til daglig leder i Trysil Kommuneskoger KF.

Vurdering av eierskap

Eierskapet kategoriseres som samfunnsøkonomisk og omfatter gjennomføring av en politisk prioritert samfunnsoppgave gjennom å bidra til å forsyne og sikre lokalsamfunnet tilgang til fjernvarme gjennom å benytte en fornybar og bærekraftig ressurs. Eierskapet kan også kategoriseres som finansielt fordi formålet med eierskapet er langsiktig avkastning til eieren.

13.2 Trysil Industrihus AS

[Se selskapets vedtekter](#)

Formål

Trysil Industrihus (TI) skal være eiendomsutvikler innen næringseiendom i Trysil. Selskapet selger og leier ut lokaler og tomter til industri og næringsvirksomhet i Trysil, hovedsakelig på Mosanden. Virksomheten skal være et virkemiddel i næringspolitikken i Trysil kommune.

Selskapet har to eiendommer i sentrum og er deleier i Torgalnup AS (tidligere Trysil Hotell). TI disponerer ca. 4 250 m² næringslokaler som omfatter alt fra produksjonslokaler til kontorbygg. TI har 95 dekar festetomter og 40 dekar ledige festetomter/salgstomter.

Selskapets visjon er: Trysil Industrihus – gir deg muligheten.

Organisasjon

Selskapet skal som aksjeselskap drives etter aksjelovens bestemmelser, det vil si forretningsmessige prinsipper. Selskapet er også tillagt et samfunnsansvar gjennom rollen som kommunens verktøy i forhold til å leie ut lokaler og tomter til industri og næringsvirksomhet. Styret har det overordna ansvar for forvaltningen av selskapet. Selskapet ledes av et styre på 3-5 medlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i tabellen over). Det er tilsatt daglig leder i 80 %-stilling. Generalforsamlingen er eierens organ i selskapet. Generalforsamlingsfullmakten er delegert til ordfører. Styret velges av generalforsamlingen.

Vurdering av eierskap

Selskapet er en viktig samarbeidspartner for Trysil kommune i arbeidet med å legge til rette for næringsutvikling. Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert, noe som betyr at offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen vil stå sentralt i begrunnelsen for denne kategorien av selskap.

Virksomheten prioriterer å sikre et varelager i form av tomter og lokaler til næringsdrivende, både for salg og utleie, og forvalter, drifter og vedlikeholder selskapet slik at man kan drive med videreutvikling samtidig som man ivaretar den daglige driften.

Virksomheten skal tilføre eiendommer og gi selskapet (gjennom erverv) en merverdi gjennom å regulere områder til nærings- og/eller boligformål. Den skal selge eiendom og bygninger som representerer en merverdi for å reise kapital til nye investeringer.

13.3 Destinasjon Trysil SA

[Se Destinasjon Trysil SAs vedtekter \(PDF, 251 kB\).](#)

Virksomheten har 212 andelseiere.

Formål

Destinasjon Trysils SAs formål er å være et profesjonelt og slagkraftig andelslagforetak for all aktiv næringsvirksomhet i Trysil. Destinasjon Trysil SA skal gjennom målrettet arbeid styrke Trysils konkurransekraft og markedsposisjon ved å øke destinasjonens attraktivitet og innfri gjestenes forventninger.

Selskapet Destinasjon Trysil SA skal være reiselivsfaglig rådgivende samt koordinere og utvikle næringsvirksomhet slik at verdiene til gjestene, virksomhetene og kommunen økes. Destinasjon Trysil SA skal utføre sin virksomhet slik at det blir attraktivt for næringsvirksomheter i Trysil å melde seg inn.

Trysil kommune bidrar med en årlig støtte til drift av turistinformasjon på 500 000 kr.

Organisasjon

Andelslaget ledes av et styre på 5-7 personer og har følgende sammensetning:

- 1 medlem oppnevnes av Skistar Norge, avd. Trysil med personlig varamedlem
- 1 medlem oppnevnes av Trysil kommune med personlig varamedlem

- 3-5 medlemmer med to varamedlemmer, hvorav minst 2-3 styremedlemmer må representere medlemmer i andelslaget. (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Årsmøtet er lagets øverste myndighet. Antall andeler danner grunnlaget for stemmeretten som er gradert etter en bestemt skala. Ordfører representerer eier i årsmøtet.

Vurdering av eierskap

Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert. I en reiselivskommune som Trysil er det av avgjørende betydning at det finnes et destinasjonsselskap og at kommunen er en del av dette. Trysil kommunes eierstrategi i virksomheten er gjengitt i reiselivsstrategi for Trysil 2020-2030.

[Se reiselivsstrategi for Trysil 2020-2030](#)

13.4 Østby vannverk SA

[Se Østby Vannverk SAs vedtekter \(PDF, 373 kB\)](#)

Trysil kommune har en liten eierandel i vannverket. Selskapets formål er å skaffe vann til husstander og næringsdrivende på Østby. (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Organisasjon

Styret består av styreleder, nestleder, tre styremedlemmer, tre varamedlemmer.

Vurdering av eierskap

Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert.

13.5 Biblioteksentralen SA

[Se selskapets vedtekter](#)

Vedtektsfestet formål

Biblioteksentralen skal være et serviceorgan for alle typer offentlige biblioteker. Biblioteksentralen har til oppgave å være hovedleverandør av tjenester til biblioteker og lignende institusjoner. I tillegg kan Biblioteksentralen delta i eller etablere virksomhet med det formål å betjene det totale bok-, informasjon- og kunnskapsmarkedet.

Biblioteksentralen skal drives etter vanlige bedriftsøkonomiske prinsipper slik at det skapes økonomisk trygghet og utviklingsmuligheter og slik at andelseiernes interesser ivaretas på beste måte.

Organisasjon

Styret består av styreleder, nestleder, fem styremedlemmer, fire varamedlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Vurdering av eierskap

Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert.

13.6 Anno museum AS

[Se selskapets vedtekter](#)

Vedtektsfestet formål

Driftsselskap for aksjonærenes arbeid med innsamling, bevaring, forskning, forvaltning og formidling av natur- og kulturhistorie, herunder aktuelle fag- og forvaltningsoppgaver iht. lov eller separat beslutning, samt ivareta nasjonale og internasjonale oppgaver. Arbeidet skal tilstrebe høy kvalitet og sterke fagmiljøer i formelle og uformelle nettverk, og utøves i samsvar med aksjonærenes formålsparagraf. Selskapet skal kunne påta seg driftsansvar for andre museer, samt drive enhver virksomhet som henger sammen med foranstående.

Organisasjon

Styret består av styreleder, nestleder, tre styremedlemmer og to ansatte-valgte, fire varamedlemmer hvorav to ansatte-valgte (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Vurdering av eierskap

Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert.

13.7 OBOS BBL

[Se selskapets vedtekter](#)

Vedtektsfestet formål

- Medlemmenes boligdrømmer skal realiseres gjennom å skaffe gode boliger til en fornuftig pris og en profesjonell og kostnadseffektiv eiendomsforvaltning.
- Gjennom å utnytte medlemsfellesskapets styrke, skal OBOS fremforhandle avtaler innenfor ulike livsområder som til enhver tid skal være blant de beste i markedet og som medlemmene ellers ikke ville kunne få på egenhånd.
- For å kunne være en sterk medlemsorganisasjon også i fremtiden, skal OBOS drives på en profesjonell og kostnadseffektiv måte i alle ledd. OBOS skal tilstrebe å være best på kvalitet og kundeservice innenfor de områder man engasjerer seg.
- OBOS skal også være en viktig aktør og premissleverandør for samfunnsutviklingen innenfor sitt vedtektsbestemte formål og geografiske nedslagsfelt.

Trysil kommune har 19 eierandeler hvorav 9 andeler er knyttet opp i eiendommer i Trysil, som da har en egenverdi, mens de 10 andre er rene medlemsandeler uten annen verdi enn at det via disse kan kjøpe leiligheter gjennom OBOS.

Organisasjon

Styret består av styreleder, åtte styremedlemmer, tre varamedlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10.)

Vurdering av eierskap

Eierskapet er samfunnsøkonomisk motivert.

14 Politisk eierskap

14.1 Tepas AS

[Se Tepas AS sine vedtekter \(PDF, 95 kB\)](#)

Vedtektsfestet formål

Virksomhetens primære målsetting er å gi tilbud om yrkesrettet attføring gjennom industriell og annen næringsvirksomhet. Gjennom dette ønsker selskapet å:

- oppnå grunnleggende respekt for enkeltmennesket ved en løsningsorientert tilnærmingssmåte.
- gi helhetlig funksjons- og kartleggingsarbeid.
- gi individuelt tilpasset praksis- og opplæringstiltak.
- motivere og kvalifisere enkeltmennesket til egeninnsats.
- inneha en høy intern kompetanse og solid kvalitetskontroll.
- samarbeide med aktuelle bidragsytere.

Tepas AS er en arbeidsmarkedsbedrift som eies av Innlandet fylkeskommune, Engerdal kommune og Trysil kommune. Selskapet har virksomhet i Elverum, Trysil, Engerdal og Sälen i Sverige. Bedriftens virksomhet er svært viktig for å sikre yrkesmuligheter. Virksomheten er regulert gjennom forskrift om arbeidsrettede tiltak (tiltaksforskriften). For å komme inn under denne forskriften må bedriften være godkjent som tiltaksarrangør i skjermet sektor.

Tiltaksforskriften § 14-5. Krav til virksomheter som skal arrangere varig tilrettelagt arbeid:

Virksomheten skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal eller fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- a. attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet,
- b. overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode,
- c. det skal ikke utbetales utbytte, og
- d. virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter. Ideelle organisasjoner som har som sin primære virksomhet å drive sosiale aktiviteter for vanskeligstilte personer, kan godkjennes som tiltaksarrangør. Vilåårene i foregående ledd bokstav b til d gjelder tilsvarende for disse. Kravene i annet ledd gjelder ikke for enkeltplasser i ordinære virksomheter.

I 2022 utbetalte Trysil kommune 848 046 kroner i tilskudd til varig tilrettelagt arbeid ved virksomheten. Størrelsen på tilskuddet er regulert i tiltaksforskriften § 14-8:

Tiltaksarrangør mottar statlig tilskudd. Tilskuddet utgjør en fast, månedlig sats per godkjent tiltaksplass. Satsen fastsettes av departementet.

Tiltaksarrangøren mottar i tillegg kommunalt tilskudd som skal utgjøre minst 25 prosent av det statlige tilskuddet. Tilskuddet betales av deltakerens bostedskommune i henhold til lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering. Tilskudd til deltakelse i landsdekkende tilbud betales av deltakerens bostedskommune ved innsøking til tiltaket. Arbeids- og velferdsetaten godkjenner hva som regnes som landsdekkende tilbud.

Organisering

Styret består av styreleder, nestleder, 5 styremedlemmer, 7 varamedlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i kapittel 10). Styret består av 7 representanter med representasjon fra eierne, næringslivet og de ansatte. Ordføreren representerer eier i generalforsamling.

Tepas AS er et konsern som består av flere datterselskaper:

- Tepas Industrier AS, Trysil
- Tepas kompetanse AS, en arbeids- og inkuderingsbedrift som har kontor i Trysil og Elverum
- Trysil vask og rens AS (TVR), Trysil
- TVR har datterselskapene Elverum vask og rens AS og Fjälltvätt AB, Malung Sälen.
- Trysil Snowsystem AS, Trysil
- Østlandske lettmetall AS, Elverum
- Østlandske motorservice, Tepas eier 60 %

Det er kun Tepas Kompetanse som er godkjent som tiltaksarrangør av NAV Innlandet, dette ble endret med virkning fra 2018. Tiltaksplassene for varig tilrettelagt arbeid gjelder kun for Trysil og Engerdal kommuner. Tiltaksplassene for arbeidsforberedende trening gjelder for alle kommuner i region Sør Østerdal.

Tepas-konsernet består av morselskapet Tepas AS, samt sju heleide datterselskaper som hver er sin egen juridiske enhet i konsernet. I flere av selskapene er det utbytteforbud knyttet til forskriften om arbeidsrettede tiltak som flere av selskapene er underlagt.

For morselskap og fra selskapet som er godkjent som tiltaksarrangør (Tepas Kompetanse), så er det et krav knyttet til tiltaksforskriften om at det ikke skal utbetales utbytte – det er utbytteforbud som også er nedfelt i vedtektene til selskapene. Tepas AS henter ikke utbytte fra datterselskaper.

Videreutvikling av selskapets selskaper skjer i all hovedsak med utgangspunkt i det enkelte selskap sine behov samt muligheter og i den grad det er behov for finansiering ser virksomheten alltid internt før det vurderes ekstern finansiering.

Samspeilet mellom Tepas AS og eierne i prosjekter preges av et godt samarbeid hvor virksomheten og eierne drøfter større investeringer i forkant av en eventuell beslutning.

Vurdering av eierskap

Hovedmålsettingen med eierskapet er å sikre meningsfull sysselsetting til personer som av ulike årsaker faller utenfor det ordinære arbeidsmarkedet, noe som samsvarer med det vedtektsfestede formålet til virksomheten.

Eierskapet til Trysil kommune er politisk motivert. Overskuddet som genereres skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode. Trysil kommune ønsker å være en mer aktiv eier, og ønsker i samarbeid med virksomheten og Engerdal kommune, å formidle forventninger til bruk av overskudd i tråd med formål og strategi.

15 Politisk/effektivisering av tjenesteproduksjonen

15.1 Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS

[Se SØIRs selskapsavtale](#)

Formål

Selskapet skal på vegne av kommunene Elverum, Åmot og Trysil løse lovpålagte oppgaver med avfallshåndtering og har som formål å bidra til en lavest mulig avfallsproduksjon og en forsvarlig avfallsbehandling. SØIR IKS skal være et selskap med høy kompetanse og skal til enhver tid være pådriver og utvikler av gode og samfunnsansvarlige løsninger.

Selskapet skal ha det overordnede driftsansvaret for avfallshåndteringen i kommunene, og er ansvarlig for alle operative funksjoner. Dette innebærer ansvar for ordninger som sikrer effektiv kildesortering, innsamling, transport, gjenvinning og gjenbruk og forsvarlig håndtering av alle avfallsfraksjoner.

Selskapet skal være rådgivende for kommunene i avfallsspørsmål og være kommunenes koordinerende instans for den praktiske avfallshåndteringen. Selskapet skal arbeide for å fremme lokal verdiskaping.

Organisasjon

Interkommunale selskap reguleres av IKS-loven av 29.01.99. Et IKS er et eget rettssubjekt, som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene, dvs. de har sin egen formue og inntekter og svarer selv for sine forpliktelser. Representantskapet består av 9 medlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10). Styrerepresentantene velges av kommunestyrene - tre fra Elverum, to fra Trysil og to fra Åmot.

Vurdering av eierskap

Eierskapet er politisk motivert og bidrar til å løse viktige kommunale kjerneoppgaver. Det bidrar også til å effektivisere en lovpålagt kommunal oppgave.

15.2 Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

[Se MHBRs selskapsavtale \(PDF, 6 MB\)](#)

[Se MHBRs eierstrategi \(PDF, 17 kB\)](#)

Selskapet består av følgende deltakerkommuner foruten Trysil: Elverum, Engerdal, Stor-Elvdal, Våler, Alvdal, Rendalen, Folldal, Tynset, Tolga og Åsnes.

Formål

Selskapets formål er å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i forbindelse med:

- Ulykkes- og katastrofesituasjoner som brann, redning, drukning og akutt forurensing
- Feiing og tilsyn med fyringsanlegg
- Aktivt arbeid med forebyggende tiltak mot brann og ulykker
- Aktivt salg av tjenester knyttet til forebygging og beredskap

Selskapet skal ha ansvar for og myndighet til å ivareta kommunenes forpliktelser etter lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (Brann- og eksplosjonsvernloven) av 14. juni 2002 med tilhørende forskrifter, med de unntak som følger av loven selv.

Den enkelte kommunes myndighet etter ovennevnte bestemmelser anses delegert til selskapet gjennom de respektive kommunestyrers godkjenning av denne samarbeidsavtale. Selskapets virksomhet skal til enhver tid utøves i overensstemmelse med gjeldene lover- og forskrifter. Selskapet skal vektlegge kvalitet gjennom allsidig og høy faglig kompetanse for å møte de utfordringer virksomheten står overfor til enhver tid.

Selskapet skal gjennom sin virksomhet ha som mål å være blant de ledende og mest effektive i landet.

Organisasjon

Selskapet er underlagt IKS-loven. Se det som er beskrevet i punkt 15.1 om SØIR.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet og består av 21 medlemmer med stemmer etter en bestemt fordeling. Det er kommunestyrene i deltakerkommunene som oppnevner representanter for kommunevalgperioden på 4 år. Representantskapet er delegert de deltakende kommuners myndighet og ansvar etter lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver. Representantskapet velger 10 styremedlemmer med personlige varamedlemmer, og blant de 10 styremedlemmene velges leder og nestleder. Styret skal ha 12 medlemmer, herav 10 fra eierkommunene med personlige varamedlemmer. De ansatte har 2 representanter i styret. Styret er ansvarlig for forvaltningen av selskapet og har ansvaret for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Vurdering av eierskap

Et av motivene for eierskapet var å sikre nødvendig kompetanse, noe som etter hvert ble stadig vanskeligere i små miljøer i eierkommunene. Eierskapet er politisk motivert og bidrar til å løse viktige kommunale kjerneoppgaver. Det bidrar også til å effektivisere en lovpålagt kommunal oppgave.

15.3 Revisjon Øst IKS

[Se selskapsavtalen for Revisjon Øst IKS \(PDF, 302 kB\)](#)

Selskapet består av følgende eierkommuner foruten Trysil: Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Ringsaker, Hamar, Elverum, Stange, Løten, Åmot, Stor-Elvdal og Engerdal.

Vedtektsfestet formål

Revisjon Øst IKS har som oppgave å utføre revisjon i kommuner i henhold til Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22. juni 2018 nr. 83 (kommuneloven) med senere endringer, og skal sikre de deltakende

eiere revisjon i egen regi. Revisjon Øst IKS skal tilby deltakerne tjenester i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon av 17.06.2019. Arbeidsområdet er nærmere definert i samme forskrift.

Selskapet kan også tilby revisjonstjenester til andre virksomheter der selskapet er valgbar som revisor. Selskapet skal være på vakt for fellesskapets verdier, og selskapet skal gjennom dialog og samhandling med folkevalgte og administrativt nivå i eierkommunene, og gjennom sin revisjon- og kontrollaktivitet, bidra til å styrke tilliten til kommunal forvaltning. Selskapet skal levere sine tjenester til selvkost, og har ikke erverv til formål.

Ved å være medeier i selskapet forplikter alle eierne seg til å kjøpe revisjonstjenester fra selskapet. Kontrollutvalgene kan bestille revisjonstjenester hos andre når selskapet ikke har kapasitet eller andre spesielle forhold tilsier at selskapet ikke bør utføre revisjonen.

Organisasjon

Selskapet er underlagt IKS-loven. Se det som er beskrevet i punkt 15.1 om SØIR.

Representantskapet er selskapets høyeste organ og består av 10 representanter. Kommunestyret i de deltakende kommunene velger hver sin representant og vararepresentant. Representantskapet velger fire av styrets fem medlemmer, samt personlige varamedlemmer for disse. Et styremedlem velges av de ansatte.

Styret består av 6 faste medlemmer og 6 personlige varamedlemmer valgt av representantskapet. Ansatte i kommuner eller ansatte i andre virksomheter der selskapet er valgt som revisor kan ikke være medlem av styret. Daglig leder eller medlemmer av representantskapet kan ikke være medlemmer av styret (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Vurdering av eierskap

Eierskapet er politisk motivert og bidrar til å løse viktige kommunale kjerneoppgaver. Det bidrar også til å effektivisere en lovpålagt kommunal oppgave.

15.4 Abakus AS

[Se Abakus AS' vedtekter \(PDF, 445 kB\)](#)

Selskapet eies av følgende 11 kommuner: Alvdal, Engerdal, Folldal, Rendalen, Røros, Tolga, Trysil, Tynset, Åmot, Os og Stor- Elvdal.

Vedtektsfestet formål

Tjenesteyting innenfor områdene bedriftsrådgivning, innkjøp og styrerådgivning, og alt som naturlig hører med til dette.

Formål

Virksomheten skal samordne og gjennomføre anskaffelser på vegne av kommunene og tilbyr følgende tjenester:

- Prosessbistand ved alle typer offentlige anskaffelser

- Juridiske tjenester knyttet til offentlige rett (anskaffelser, avtalerett, forvaltning, kommunelov o.l.)
- Brukerundersøkelser og avtaleoppfølging
- Rådgivning
- Kurs
- Forhandlingsbistand
- Prosjektledelse

Abakus AS har som policy kun å ta oppdrag for og fra offentlig sektor.

Organisasjon

Styret består av en styreleder og to styremedlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Vurdering av eierskap

Eierskapet er politisk motivert og bidrar til å løse viktige kommunale kjerneoppgaver. Det bidrar til å effektivisere og kvalitetssikre at offentlige innkjøp skjer i henhold til lov om offentlige anskaffelser.

15.5 Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS

Vedtektsfestet formål

Ivareta sekretærfunksjonen for kommunenes kontrollutvalg iht. Lov om kommuner og fylkeskommuner(kommuneloven) § 23-7, fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 22.06.2018 (LOV-2018-06-22-83). Selskapet leverer sine tjenester til eierkommunene til selvkost og har ikke erverv til formål.

Organisasjon

Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal bestå av en representant fra hver av de 12 eierkommunene. Kommunestyrene i eierkommunene velger selv representant og vararepresentant.

Styret består av en styreleder, en nestleder, et styremedlem og to varamedlemmer (Se lenke til enhetsregisteret i Brønnøysund i kapittel 10).

Vurdering av eierskap

Eierskapet er politisk motivert og bidrar til å løse viktige kommunale kjerneoppgaver. Det bidrar også til å effektivisere en kommunal oppgave. Som et overordnet mål skal sekretariatet bistå kontrollutvalgene, slik at de kan få utført sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

Konsek Øst IKS skal være et godt serviceorgan for eiernes kontrollutvalg. Eierskap i selskapet sikrer en velfungerende kontrollfunksjon som kan bedre styringen av kommunens virksomhet. I tillegg er kontrollutvalget kommunestyrets eget redskap for demokratisk kontroll som sikrer at den kommunale virksomheten skjer i tråd

med gjeldende lover og regler og kommunens egne planer og vedtak. Eierskap i Konsek Øst IKS kan dermed styrke kontrollutvalgets arbeid, slik at produksjonen av velferd for kommunens innbyggere kan skje på best mulig måte.

16 Referanser

Trysil kommunes eierskapsmelding 2017

Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (2015) (tiltaksforskriften)

Aksjeloven (1997)

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (2023) (brann- og eksplosjonsvernloven)

Lov om interkommunale selskaper (2021) (IKS-loven)

Reiselivsstrategien for Trysil (2020-2030)

Kommuneloven (2018)

KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020)